

izhaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 d h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 36.

V Mariboru, dne 7. septembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Spodnještajarsko učiteljstvo.

V Mariboru, dne 5. septembra.

Večina avstrijskega učiteljstva pripada dandanes oni versko-socialno-politični struji, ki se imenuje struja mladičev. Mladičev zaradi tega, ker se je ta tok pričel največ med mladimi učitelji in našel med njimi tudi največ pristašev. Glavne zahteve mladičev so, da se veronauk in vsak cerkveni upliv iz šole odstrani, da se človeška družba preustroji po socialističnih načelih in da se naj v politiki nastopa odločno, brezobzirno. Naše slovensko učiteljstvo na Spodnjem Štajarju je stalo dosedaj ob strani naroda ter se vojevalo z njim pod starim geslom: «Vse za vero, dom, cesarja». V zadnjem času pa se je začelo med njim živahno in vstrajno gibanje za načela mladičev. Da to gibanje in delovanje ni ostalo brez uspeha, pokazalo nam je letošnje poletje. Kakor zmagovalec je hodil nemški učitelj A. Hórvatek s programom mladičev po Spodnjem Štajarju, in večina našega učiteljstva je z vihrajočimi zastavami prikorakala v tabor Hórvatekov. To dejstvo pomeni nov mejnik v našem spodnještajarskem političnem življenju.

Večina naših učiteljev je s tem korakom zapustila stari program spodnještajarskih Slovencev, ki se borijo za tri jim svete reči, za vero, narodnost in Avstrijo, ter si ustanovila svoj tabor, svojo stranko. Moč spodnještajarskih Slovencev je s tem razcepjena v dva dela. Nasledki te razcepitve se bodo kmalu pokazali. Naši sovražniki bodo dobili

pri napadih na Slovence tem večji pogum, ker nas bodo videli needine, nesložne. A tudi naša moč bo oslabiljena, ker bo strankarski boj neusmiljeno zahteval svojih žrtev, svojih bojevnikov.

Ta korak naših učiteljev pa je spravil tudi hipoma ljudskošolsko vprašanje v naše politično ospredje. Ko so vsprejeli naši učitelji program mladičev, vsprejeli so tudi zahtevo, naj se cerkev loči od šole, naj se veronauk odstrani iz šole. (Glej naš današnji dopis iz Ptujca!) Mi nismo tesnosrčni in nočemo kratiti učiteljem svobode, da javno proglašajo svoje prepričanje. Kot starišem in državljanom jim nikdo ne more zabraniti, da zahtevajo odstranitev vsakega verskega upliva iz ljudskošolskega vzgojevanja. A upamo, da bodo tudi naši učitelji tako vstrpljivi ter pripoznali, da imajo katoliški stariši in državljeni istotako pravico zahtevati, da se veronauk poučuje v cerkvi in da se njih otroci vzgajajo v strogo katoliškem duhu in mišljenju. Ker pa so spodnještajarski slovenski stariši odločno za versko vzgojo, za to so se učitelji postavili s svojim najnovejšim korakom v nasprotje z našim narodom.

Naj ne ugovarjajo naši spodnještajarski učitelji-mladiči, da so v šoli učitelji gospodi, da imajo v šoli le učitelji besedo, da torej šola ne briga drugega razven učiteljev. Kar se tiče načina v vzgojevanju in poučevanju, kar se tiče tvarinskega obsega glede na učenčevo sposobnost in glede na dobo šolsk obiskovanja, to je zares popolnoma učiteljeva stvar, to je njegova stroka. A glavno smer v vzgoji in pouku, o tej imajo odločevati

jedino le stariši ter državljani, a učitelji le v toliko, kolikor so stariši in državljani. Kajti šolska deca je lastnina starišev, ne pa lastnina učiteljev. Stariši izročajo učiteljem proti nagradi svojo deco v vzgojo, ker sami nimajo dovolj časa, ne priložnosti. Zato pa imajo samo stariši in jedino le stariši pravico določevati smer ljudskošolskemu poučevanju in vzgojevanju. S svojim najnovejšim korakom so torej naši učitelji posegli tudi v pravice slovenskih katoliških starišev, ker proti njihovi volji zahtevajo odstranitev verske vzgoje.

Naš list, ki je pisan za katoliške Slovence, bo odločno branil pravice katoliških starišev tudi v šolskem vprašanju. Učiteljev kot takih nikdar in nikoli ne bo napadal, ampak jih le branil, kajti učitelji so potrebni in velevažni za procvitanje splošne, ljudske omike. A istotako se ne bo nikdar obotavljal, brezobzirno pobijati krive in našemu katoliškemu slovenskemu ljudstvu škodljive nazore med učitelji. Kadar je neizogibno, zna se po naših žilah pretakati tudi bojovita kri.

Učitelje, ki so vsprejeli v zadnjem času program mladičev, opozarjamo, naj še enkrat dobro premislijo svoj pomenljiv korak. Zdaj še je čas, da krenejo nazaj na dobra, trezna — pota.

Toda ne bili bi odkritosrčni nasproti našim čitateljem in tudi ne pravični nasproti ugledu spodnještajarskega učiteljstva, ako bi zamolčali, da niso vsi vsprejeli Hórvatekovega programa mladičev. Še se nahajajo na Spodnjem Štajarskem učitelji in učiteljice, ki stojijo neomajno na strani naroda, ki se ne sramujejo svojega katoliškega mišljenja in ki

Listek.

Klobukova povest.

(V. Hálek. — Jan Stanovsky.)

III.

Čemu se spominjati krasnih dob, ko se več ne vrnejo! Klobuk, ki je bil enkrat pahnjn raz stol svoje sreče, svoje žive dni ne more več na to zvito mrho. Proti svoji osodi ne more se bojevati noben klobuk; kar je osoda sklenila v svoji trmi, to mora klobuk prenašati, in naj si ravna z njim še tako sramotno, klobuk mora molčati.

Moja bivša važnost šla je rakom žvižgat. Sluga ni čakal na me, da bi mi stregel, da bi me ogledil. Ugleda nisem imel več nobene. Da, niti škatlje nisem imel, da bi po noči bil v njo položil svojo medlo glavo. Imeli so me kakor psa, še psu bi se prej laskalo kakor meni. Po noči sem moral čepeti na mizi tik svetilke. Je-li padla na me kapljica olja — niti oglašiti se nisem smel, in če sem se oglašil, nikdo se ni zmenil za mojo besedo. Učenjak — bil je to neki profesor — zanemarjal me je popolnoma. Sedela sva skupaj neko večer v prijaznem pogovarjanju, ko sem ga na to opozoril, da

bi se imel napram meni obnašati bolj spoštljivo, da že ne rečem, bolj dvorljivo. Ampak učenjak mi je na to odgovoril kratko, da je klobuk pri njem celo postranska reč; glavna reč je pri njem glava. O ti moj svet — kaka je bila njegova glava! Rad bi se je bil oklenil z odkritosrčno ljubeznijo, a nisem mogel. Lasje na nji so bili precveteni s snegom kakor jesenske livade, od čela do temena bila je lisa kakor drsa, in če sem se je oklenil hotel s svojim mladeniškim ognjem, dihala je mraz, da so mi vtrdnili vsi udi. Ostali lasje so bili razmetani in razvlečeni kakor listje za časa jesenskih vetrov. Niti dišala ni ta njegova glava, tako, da se je vonjava, katero sem še imel iz boljših dob, brzo sama od sebe pozgubila. In na ti glavi mu je bilo več ležeče, kakor na meni! Ta bi imela biti prva reč, a jaz samo postranska, skoro nepotrebna!

Nič mi ni pomagalo, da sem se skliceval na to, da sem velik duh, niso mi verjeli in odgovarjali so mi zasmehovalno. Imel sem sicer napisano, da sem visokega rodu, da je moj oče fabrikant Surovi — toda pismo je bilo pisano slepim očem.

Učenjak moje glave se ni brigal niti za to, je-li dežilo ali pihal veter. Noben dežnik me ni vsprejel v varstvo, o vozu se mi niti sanjati ni smelo. Često sem prišel domu

moker do niti, tako da je dežnica curljala po mojem nežnem telesu; udi so se mi tresli zime, zobje so mi drgetali — ampak kaj hočeš, vse ti nič ne pomaga. V kot me je postavil, da bi mu ne zmočil listin na mizi. Pes je imel še nekaj srca za me, reveža; često je prišel ter me ljubčkal; tožil sem mu svojo osodo, tako da bi bil ganil kameno srce, toda profesorja ni ganilo moje tarnanje. Konečno pa niti psu ni več ugajalo moje javkanje — obrnil se je in tudi odšel. Skusil sem več nego kralj Lir v puščavi.

Profesor je imel gospo, in ta je imela tudi klobuke — ženskega pokolenja. Vsak njen klobuk je imel posebno škatljico, toda jaz sem se zastonj oglašal za njo. Ko je nekoč zapirala gospa profesorica jednega teh klobučekov v škatljo, ozrl se je tako turobno na me, da bi se bil skoro razjokal. Bral sem mu v očeh, da bi bil popolnoma zadovoljen, če bi stanovala oba v isti škatlji, in jaz — da bi gospo profesorico obvestil, da se docela strinjam z mislijo njenega klobuka — vsedem se ravno na isto škatljo. Toda o joj! Kako drago sem plačal svojo smelost! . . . Gospa profesorica me je vsekala ob tla, da sem se le kotal in počasi prikobacal v svoj običajni kot. Zdaj me ni smel gospod profesor nikdar več postaviti na mizo. Te ropotije je, veli, vsekakor zadosti na mizi, pravila je gospa

so s katoliškimi stariši vred za strogo versko vzgojo. Sicer so sedaj naenkrat v manjšini, a to jih ne sme ustrašiti, to jim ne sme vzeti poguma, da povsod kažejo in zagovarjajo svoja dobra, utemeljena načela. Tudi oni naj primejo z ognjem za orožje prepričevanja in organizovanja, da krivo misleče pridobijo zopet na svojo stran ter da dobro misleče združijo v močno, uplivno celoto. Pogumno v boj!

Kako se je razvilo in kako zahiral obrtništvo.

(Dalje.)

Da je mogel pomočnik vzvišati se v mojstra, moral je kajpak več let prej pomočnikovati, nekaj časa tudi okrog po svetu — toda samo pri «poštenih,» pravih mojstrih. Moral je potem prirediti zadrugnikom «mojstrinj», t. j. v ta namen napravljen obed; tega so se mnogokedaj odkupovali. Nadalje mu je bilo izdelati «mojstrino,» t. j. kak poseben bolj umeteljen izdelek svojega obrta: z njim je dokazal, če ga je napravil v občno zadovoljnost, da je zares več svojega rokodelstva. Zatem je bil sprejet za mojstra, če ni bilo že mojstrov iste stroke dovolj: v tem slučaju je moral namreč čakati; zakaj pazili so strogo, da ni bilo preveč tekmarjenja (konkuriranja), da ne-bi obrtnik obrtniku jemal kruha izpred ust. Ko je bil sprejet, smel je začeti mojsterstvo, če je imel dovolj gotovine, da je s čim mogel začeti. O tej priliki je vplačal v zadrugno blagajnico še «mojsterščico,» t. j. neko pristojbino ali takso. Tako je dosegel do samostojnosti in do vseh pravic v zadrugi.

Ker so si pridobili obrtniki svojo samostojnost zlasti z vplivanjem sv. Cerkve in ker je v srednjem veku sv. vera prevévala in prešinjala vso javnost, ni čudno, da so bila tudi ta njih zadrugstva vsa in cela na verskej podlagi. Imeli so svoje cerkvene zastave in mnogokrat svoje posebne oltarje. Vsako zadrugje je imelo svojega svetnika-priprošnjika; pod njegovim varstvom so delali; njegov praznik so praznovali vsi prav svečano s slovesnoj služboj Božjoj. Udeleževali so se tudi z vsoj slovesnostjo vsi zadrugniki vseh zadrug vseh rokodelskih vrst sprevoda na sv. Rešnjega Telesa dan z zastavami in svečami. Tudi so hodili vsi za pogrebom umrlih tovarišev in priskrbévali za vse rajne soude vsake kvatre po jedno črno sv. mašo, h kateri so prihajali vsi. Če bi bil kateri opustil

katero teh svečanostij, bil je občutno kaznjen. Če bi se bil pa kdo zanemarjal več let, vzeli so mu celo rokodelstvo.

Pa tudi kupice vina in dobre južine néso zamétali ob takih svečanostih; a bilo je ukazano, da se mora to zgoditi spodobno. Preveč popivati se ni smelo; zato je bil dolžan skrbeti načelnik. Če bi bil zašel kdo v nezmernost, zapal bi bil globi; kaznjen je bil celo že tist, kdor je vino polival. Nalóžili so mu kazen vsi zadrugniki. Kolikor je zajél in zapil, plačeval je vsakdo sam. Več nego 12 krajcarjev ni smel nikdo potrošiti; a tedanje dni se je tudi zato dobilo že dovolj: l. 1562. na pr. je stal v Ljubljani bokal dolenjskega vina samo 3 krajcarje in bokal terana tri in pol krajcarja; cel kopun je stal o tistem času 10 kr., a funt mesa poldrug krajcar.

Zadrugje svoje so vladali in uravnavali in v njih gospodarili zadrugniki sami, čisto nezavisno in samosvojski. Deželska gosposka se ni mogla vtikati vanje; samo vladar jim je vrhovál (bil nad njimi). Sami so si volili svojega načelnika in druge odbornike; sami so sprejemali ali nesprijemali nove mojstre, kar se je godilo zlasti na Telovo zelo svečano: sami so si urejevali in oskrbovali samostalno vse svoje stvari. Samo če so bile cene že res previsoke ali če so dajali pre slabovredno blago, vteknólo se je vmes javno oblastvo in napravilo red; a to se je zgodilo navadno samo pri krémarskej in mesarskej in pekarskej obrti, katere so izkušale res večkrat okvarjati in izkoriščati ljud, posebno siromašnejši ljud. Sploh so pa zadrugje same skrbno pazile, da je dobivalo občinstvo za pošteno plačilo poštene proizvode. Nadzorovali so se sami mej soboj, in če so koga zalotili, da je izdeloval slabovredne izdelke, vzeli so mu jih in uničili in ga vrh tega še kaznili z globoj (denarnoj kaznijo). A tudi na to so pozorno gledali, da ne bi drug drugega izpodrivali in si s tekmarstvom (konkurencoj) slabšali skupnega svojega stališča. Zato je bil čas dela natanko določen; prestopati ga ni smel nihče. Isto blago je moralo imeti pri vseh mojstrih isto ceno; če bi bil kdo prodajal pod ceno, bil bi kaznjen. Samo v tem so se smeli kósati mej soboj, kdo bode izdeloval boljše izdelke. Ostro je bilo prepovedano, da bi tovariš tovarišu prevabljeval in izvabljeval pomočnike; preveč pomočnikov in učencev ni smel imeti nikdó: da ne bi s preobilnim proizvajanjem drugim jemal kruha. Mejsobojne prepire so si poravnavali in razsojali sami mej soboj.

Tako je bilo, na kratko načrtano, zadrugno življenje v srednjem veku. Dosegli so

profesorica, gospod profesor pa ni upal potegniti se za mojo čast, sicer bi bila njegova glava — velika reva; na tej mu je pa bilo vendar le več ležeče, nego na meni. Nekoč je celo odkritosrčno izrazil svojo grešno misel, da baje brez mene že še lahko živi, brez glave pa ne. In v resnici me je pozabil nekoč doma, ko je šel v šolo. To se mu je pa vendar tako omrzelo, da je prišedši domu djal: «V šolo sem šel brez klobuka, domu pa pridem brez glave.» Po teh besedah se je moje stanje nekaj zlepšalo in zboljšalo. Stavil me je zopet na mizo, da bi, veli, na me ne pozabil, kadar se odpravlja v šolo; da, naročil je svoji gospé, da bi ga vselej spomnila: «Ne pozabi klobuka!»

«O, moja glava!» vzdihoval je gospod profesor, in jaz sem bil slednjič vesel, da pripoznava, da njegova glava meni popolnoma ne pristaja.

Toda kaj sem ubožec skusil, ko sem šel z glavo gospoda profesorja na ulico! Ni bila moja navada, vsakemu se klanjati, kogar srečam. Gospod profesor me je učil, in jaz — klanjati sem se moral vsakemu dečku, ki me je pozdravil. Mislite si lahko, koliko so trpeli moji krajci. V kratkem času bili so tako pokvečeni, kakor da bi se poredni nagajivci gugali na njih. In pri vsem tem je še gospod profesor nosil na njegovi prsti

se niso mogli ravno ponašati s posebno čistostjo. Kaj čuda, da sem moral jaz prenašati na svojih krajcih nečistost njegovih prstov.

Vse te muhe pa niso bile nič proti temu, kar sem moral trpeti v šoli. Dijaki so se mi posmehovali in bil sem tarča njihovih hudomušnih dovtipov. Niti s pravim imenom me niso nazivali, marveč s takimi priimki, da se mi gabi, jih imenovati.

«Pokveka,» mi je rekel nekoč nek dijak, a to še je bil lep izraz, kajti izustil ga je prvi odličnjak. Drugi odličnik me je že prekrstil v «klafeto,» tretji v «rešeto,» in nek pobalin, kateri je sedel v «oslovski klopi,» me je nazival «profesorjev pinč.»

(Dalje prih.)

Smešničar.

Sodnik: «Nedolžnost Vaša je dokazana, zato ste prost! Ste zadovoljni?»

Obtoženec: «Ne! Jaz rekuriram!»

Sodnik: «Bedak! Čemu?»

Obtoženec: «Zato, da bodo tudi na višji sodnji zvedeli, da sem nedolžen.»

Sodnik: «Pet prič potrdi s prisego, da so Vas videle krasti, in še tajite!»

Cigan: «Gospod sodnik! Jaz pripeljem pa sto prič, ki me niso videle.»

rokodelci kakor prej omenjeno, veliko blaginjo, kakeršne še nikoli ne prej in nikoli ne kesnej. Ker so se pa toliko zmogli, ker so bili imoviti, néso bili zadovoljni s tem, da so bili samo samostojni in svobodni, ampak hoteli so pridobiti v roke tudi politično moč. Dalj časa so se vili in bili z upirajočim se plemstvom, a nazadnje so si pribojevali in pritrudili tudi njo: Zavladali so v mestih obrtniki s trgovci. Ti dvojni so poslej upravljali in gospodovali po mestih in trgih. To je bila tista srečna doba, ko je mogočno zacvela obrt, ko so se mesta krasno razvijala in bogatela, ko se je rokodelstvo dobro plačevalo, ko je pošteno delo uživalo čast in ugled. Srce te boli, če primerjaš tistej blagósti trhlost in gnilost naših dni. Če bi se bilo obrtništvo s kmetištvom, kakor je bilo takrat brez ovire in zmotnje, razvijalo tak naprej, kako vse drugačno družabno razmerje bi denes imeli!

Kaj pa je zasekalo tak hudo rano rokodelstvu, da je zaslabélo, da tak propada sedaj? Nekaj so zakrivili sami, ker so začeli v raznočem zlorabljeni svojo oblast in preveč omejevati svobodo: Branili so se na pr. mnogokedaj brez pravega razloga, samo iz sebičnosti, sprejeti novih mojstrov; pomočnik si ni smel sam izbrati mojstra, tudi mojster ne vselej, kakor bi bil hotel, pomočnika: vse to se je vršilo po nekem določenem redu; zalezle so se v zadrugja še razne druge razvade in zaglodavale zdravo jedro. Mnogo moči so jim vzele preobrnene vnanje razmere: Prej so skrbeli meščani, ki so bili z večine obrtniki, sami za ozidanost in utrjenost mestno; to jim je dajalo velik vpliv na vladarja, ki jim je za to njih skrb delil mnogih svoboščin. Ko se je pa bil izumel smodnik, izgubilo je ozidje in utrdbe svojo vrednost in s tem je ginol njih vpliv na vladarja, pešala tudi naklonjenost vladarjeva proti njim. Toda vse to bi še ne bilo razdrlo in zatrlo rokodelstva; prišel je hujski sovražnik: Svobodnjaštvo (liberalizem) se je zaródirilo in zavladovalo bolj in bolj. O tem v kratkem povem več; denes omenjam samo, da je svobodnjaštvo razdejaló njih zadrugje (organizacije), dokler jih ni do konca razgnalo in zamóriló. Prej so se potegovali za svojo korist vkupno, sedaj je ostal vsakdo sam, osamljen, brez zaveze, brez zaslonbe, brez opore. V to dobo, za rokodelce najnesrečnejšo dobo, je prišel zanje še nov nasprotnik: novi stroji. Ti bi jim bili prejšnje čase lahko v velik blagor, a sedaj so jim samo neizmerno škodili, ki so bili tako razdruženi in razvrženi. Stroji so premnogim obrtnikom vzeli kruh, ostale pa potlačili v denašnje bedo in siromaščino. O tem prihodnjije.

J. M. Kržišnik.

Volitve v delegacije.

V delegacijah se razpravlja in določuje o skupnih zadevah in potrebah avstrijske in ogrske državne polovice. Avstrijski in ogrski državni zbor volita v delegacije svoje odposlance. Naši nemški razgrajči pritiijo, da bodo letos njih poslanci z razgrajanjem in pretepanjem zabranili volitev odposlancev. Ako se jim to posreči, potem se ne morejo več določiti skupne zadeve in prihodnje leto mora nehati vsaka stvarna zveza med Avstrijo in Ogrsko. Po našem mnenju bi to ne bila taka nesreča, a mi vemo, da je vlada drugega mnenja, in vendar ničesar ne stori, da izžene to misel iz razgretih nemških glav. Naša vlada je sploh zelo neodločna v svojem postopanju. V Celovcu so nemški fakini pretepali nemške katoliško misleče može. Med njimi sta bila natepena tudi dva državljana nemškega cesarstva. Nemški poslanik se je takoj pritožil zaradi takega surovega ravnjanja, naša vlada pa ni ničesar storila, da bi v bodoče onemogočila take nemire.

Nemške izdajice.

«Vsenemška zveza» je imela te dni v Hamburgu svoj občni zbor, katerega sta se

iz Avstrije udeležila drž. poslanca Wolf in Heeger. Heeger je ondi govoril, da čutijo avstrijski Nemci potrebo, prihiteti v roke velike Germanije. Hlapčevanju avstrijskih Nemcev mora biti konec. Letošnja jesen mora prinesiti odločitev. Kri že teče. «Živela vsenemška država z Avstrijo!» In tega moža ne bodo zaprli, ko se pritepe zopet nazaj v Avstrijo jest avstrijski kruh! Wolf je udrihal po organizaciji katoliških delavcev. Dr. Bä-reuther je brzojavil: «Avstrijski Nemci zanašajo se in upajo na Vas!» Kak vihar bi bil, ako bi take besede avstrijski Slovani pošljali v Rusijo.

Proč s trozvezo!

Proti trozvezi se oglašajo slovenski kršč. socialci na vseh svojih shodih. Priporočajo zvezo z Rusijo, ker zveza z Nemčijo in Italijo Avstriji ob njenih mejah nepregledno škoduje. Ljudstvo zvezo z Rusijo navdušeno odobruje.

Dr. Ferjančič in celjski izgredi.

O dr. Ferjančiču trdi nek dopisnik v «Vaterlandu», da je tudi on zaradi svojega govora sokriv na celjskih izgredih, in imenuje Celje Slovincem tuj kraj. Skoro ne verjamemo, da bi isti članek mogel spisati kak Slovenec, če pa ga je vendar spisal, tedaj ga je mogel spisati le kak podel kranjski liberalec. Poslal ga je v «Vaterland», da bi s tem mistifikoval javnost ter dobil novo netivo za domači prepir.

Ovržena obsodba.

Župan v Devinu pri Trstu, g. Miroslav Ples, je bil obsojen na osem mesecev težke ječe, ker so ga krivili, da je sokriv nemirov pred tamošnjo šolo laškega šulferajna. Najvišje sodišče na Dunaju pa je to obsodbo razveljavilo, ker ga je sodišče v Trstu obsodilo oziraje se na lastno priznanje, a Ples v resnici ničesar ni pripoznal, ker je sodišče se opiralo na besede Plesove: «bravi, bravi, fantje,» a se ni oziralo na to, da je pristavil «boste dajali že račun,» ker je sodišče prezrlo, da Ples niti ni stopil med razgrajaje ali v njih obližje, kakor se to navaja v razlogih obsodbe. Sodišče v Trstu se je odločilo, da je imel Ples hudoben namen, a ni uvaževalo, da je 5 verjetnih prič izjavilo ravno nasprotno, namreč, da je Ples prosil priče, naj mu pomagajo miriti razgrajalce.

Cerkvene zadeve.

Prvi culu-kafriški mašnik.

Ljubljanska «Danica» je priobčila zanimivo pismo nekega trapista iz Marijanhillu v katerem pripoveduje, kake občutke je zbudil rojakom nastop prvega črnega mašnika, ko se je povrnil po končanih študijah iz Rima v svojo črno domovino. Trapist piše tako-le:

«Naš prečast. oče opat je pripeljal vrnivši se od zadnjega potovanja v Rim seboj črnega mašnika, kolikor mi znano, prvega iz rodu Culukafrov, ki je dosegel mašništvo. Prijateljem misijona v južni Afriki je pač znan po sliki, ali vsaj po imenu, nekateri so ga morda celo osebno poznali, ko je bival v Rimu in na Nemškem; — njega ime je dr. Eduard Müller. Leta 1884. je bil prišel črniček kot 10letni deček v misijonsko šolo v Marijanhillu. Ker je kazal izredno nadarjenost, poslal ga je takratni opat o. Franc l. 1888. v Rim v propagando, kjer je s sijajnimi vspehi vršil in dovršil svoje študije. Sedaj se je vrnil kot mašnik in doktor modroslovja v svojo domovino.

Ni mi možno popisati začudenja, ki se je zrkalilo na obrazih šolarjev, ko so ga videli spremljajočega čast. očeta. Bil jim je nedoumljiva uganka: kajti črna barva in vsa zunanost jim je dejala, da je njihovega rodu, a častitljiva duhovska obleka je značila duhovna. Z odprtimi ustmi so zrlili vanj in niti glasu niso mogli dati od sebe samega čudenja: videlo se jim je, da uganke ne mo-

rejo rešiti. Ko sem jim pa povedal, da je tudi mašnik, tedaj se je izvil iz njihovih prsij zategnjeni «au» (kar pomenja toliko, kakor naš «ô»), in več mi je povedal ta medmet, kakor dolg govor; a še vedno so bile njihove oči uprte vanj, prsi so se jim dvigale in le polagoma se je vrnilo življenje med nje. Najprej so čute kazali po raznih zunanjih znamenjih, še-le pozneje se jim je razvozljal tudi jezik in naposled si je začudenje duška dalo v vzkliku: «Črni mašnik!» Ej, to jim je dalo tvarine h govorjenju, to jim je dalo veselje za petje! V sprevedu so ga spremili s čast. očetom na dom.

On pa se je čudil najbolj temu, da med vsemi velikimi in malimi šolarji ne najde več nikakega znanca. «Ti so mi vsi tuji», je dejal večkrat. Je pač minilo že nad 10 let, odkar ni bil v Marijanhillu in v tej dobi se je marsikaj spremenilo. Njegovi šolski tovariši so odrastli ter si ustanovili lastno domovje ali pa so odšli v tujino. Naposled zapazi med mladimi možmi vendar-le znano obličje. «To je Josip Huber», zakliče, «tega pa poznam, bil je z menoj v šoli».

Mimogrede bodi omenjeno, da govori dr. Eduard Müller več jezikov in prav dobro angleški in italijanski, dosti dobro tudi nemški. Razven teh in svojega materinega kafriškega jezika govori gladko latinsko, razume grško in nekoliko tudi hebrejsko in je sploh humanistično, modroslovno in bogoslovno jako naobražen. In to kafer! Ali ni čudno?

Naslednji dan je bral med kafriško službo božjo tudi on sv. mašo. Za nas vse je bilo to nekaj posebnega, ko smo videli črnega mašnika pred altarjem. Obraz in roki ste se videli tembolj črni, ker ste bili v tolikem nasprotju od bele albe in belega mašnega oblačila. Drugače pa ima vsa njegova postava nekaj tako mladostnega in otroško-nedolžnega na sebi, da se nehote človeku prikupi. Rubrike je izpolnoval zelo natančno; čuden se mi je zdel le veliki križ, s kojim je ljudstvo ob koncu svete maše blagoslovil. A to ni graje vredno; še-le prav dobro se mu je podajalo.

Po sv. maši je nagovoril vernike v kafriškem jeziku. Kaj so zamorci ob tem nagovoru mislili in čutili, ne vem; ali zdi se mi, da je bila stara ženica, ki je nekaj dni pozneje mašnika-zamorca srečala, reprezentantinja vseh kafrov. Njeno začudenje in njeno veselje je bilo skoro brezmejno. Z rokami je tlesknila, večkrat zaporedoma je svečeniku pristrčno roko stisnila in kakor veletok so se ji usipale iz ust hvalnice na Stvarnika radi tolike nezasišane milosti! — Bil sem priča tega prizora in mislil sem si: «Kako vesela bo še-le lastna mati nad takim sinom!» Ali v svojo žalost sem slišal, da so Müllerjevi stariši še pagani in prav tako njegovi bratje in sestre; mati je vrhu tega še slepa, torej dvakrat slepa, duševno in telesno. Človeku se kaj tacega zdi skoraj nemogoče, Sleherni bi pač pričakoval, da se bodo ob sinovi spreobrnitvi ali zaradi njega vsi takoj spreobrnili. Ali niso se. Iz tega se vidi jasno, da je spreobrnitev kake duše milost božja, ki jo Bog podeli, komur sam hoče. Oznanje besede božje samo na sebi še ne zadostuje. Upati pa je, da se bo mlademu zamorskemu svečeniku posrečilo, po nekrvavi daritvi, kojo daruje vsak dan, izprositi za vse svoje sorodnike največjo vseh milosti — sv. vero.

Kratki čas počitnic porabi Müller v obiskovanje misijonskih postaj. Po počitnicah nastopi sam misijonsko delovanje v svoji domovini. Da bi bilo njegovo delo blagoslovljeno! Ker je pa silno težko, kako ljudstvo spreobrniti in spreobrnjeno ohraniti stano vitno v sv. veri brez duhovnikov-domačinov, zato kličem k Bogu, delilcu milosti, naj obudi prvemu črnemu culu-kafru-mašniku še mnogo tovarišev v svetem poklicu!»

Dopisi.

Ptuj. (Hórvatek med našim učiteljstvom.) Učiteljstvo ptujškega in ormoškega okraja je imelo dne 24. avgusta shod pod zavetjem § 2. Sklical ga je znani učitelj A. Hórvatek iz Gusswerka, ki se je že baje v Ljubnem predstavil, da ni «bindišer» ter je že po vsej deželi znan kot rudečkar in vodja štajarskih «mladičev» med učitelji. Bil je to že 7. shod na Spodnjem Štajarskem v teku nekaj tednov, pri katerih je ta mož v svojih početnicah govoril našemu slovenskemu učiteljstvu. V Ptujju je seznanil svoje poslušalce s programom «mladičev», ki so socialistična garda med učiteljstvom vseh narodov in vseh veroizpovedanj. Neusmiljeno je zabavljajal proti vsaki veri, osobito proti katoliški cerkvi in duhovščini ter označil svoje stališče z naslednjimi točkami:

1. Nравnost in vera niste v nikaki zvezi med seboj. Naloga vseh cerkev in duhovščine vseh veroizpovedanj bila je vselej in povsod: vladati ljudstva.

2. Vera je stvar srca (Herzensangelheit) in ne spada v šolo.

3. Vera ima skrbeti za srečo onostranskega življenja, šola in omika pa hoče skrbeti za časno srečo.

4. Sreča človeška je odvisna od njegove omike, zato je treba omiko in znanost širiti med ljudstvom ter slehernega državljana povzdigniti na kolikor možno najvišjo stopinjo omike.

5. Odrekal je katoliški cerkvi vsakateri oblažilni upliv na ljudstvo in vsako katerikoli dobro uredbo. Ko se mu je ugovarjalo prav tej točki ter spominjalo med drugimi na našega nesmrtnega Slomšeka in njegovega učit. g. kaplana Pražnikarja, rekel je drzno: to so ti ljudje storili iz sebičnosti in kot ljudje ne kot duhovni. Eksercicije za učitelje imenoval je duševne natezalnice.

6. Branil je današnjo moderno šolo ter njeno slobodo. Naglašal, da si je ljudstvo ne bode dalo preustrojiti, ne odvzeti. A kmalu potem zabavljajal je, da so naše današnje šolske razmere ničvredne in skrajno pomanjkljive, in sicer:

a) Šole so verske, ker visi v njih križ, ker se mora moliti pred šolo in po šoli, ker se vodijo otroci iz šole k šol. mašam, k nedeljski službi božji, k telovski procesiji, k spovedi; da celo učiteljstvo mora otroke na teh potih spremljati. (Oh!)

b) Šole odgajajo k slepemu domoljubju. Vse se mora otrokom hvaliti, karkoli postave zahtevajo, vse postavne naredbe dobre imenovati, otroke je treba navajati k pokorščini do vseh postav, bodisi dobre ali slabe.

c) Šola vceplja otrokom hlapčevsko mišljenje in ljubezen do robstva, ker mora učitelj otroke učiti, naj bodo z majhnim zadovoljni, pohlevni, pokorni, delavni, naj ne mislijo, da so bogataši srečnejši, naj ljubijo uboštvo in revščino.

7. Šolske odredbe priklepajo učitelja kakor z verigami na orglje, ga stavljajo pod tajno nadzorstvo duhovščine ter dajo upliv duhovščini v krajevni, okrajnih in dež. šol. svetih.

8. Izzival je navzoče ter jih povabil, naj mu odločno povedo svoje mnenje, ako se ne strinjajo z njim. A le jedna učiteljica nastopila je ter mu odločno nasprotovala.

9. Napadal je nezasišano naše slovenske poslance, da se niso odločno potegovali za dostojno zvišanje plač. Njih prijaznost napram učiteljstvu imenoval je hinavsko, lažnjivo. Sedaj mu je odločno ugovarjal nek nadučitelj in tudi neka učiteljica potegovala se je za čast slovenskih poslancev.

Konečno je povabljal vse navzoče, naj pristopijo h gardi «mladičev», naj delujejo zvesto in brezobzirno povsod v smislu programa, kojega je dobil vsak navzoči natiskanega s seboj. 5. točka tega programa

se glasi: Ločitev šole od cerkve. Pri glasovanju sprejel se je program «mladičev» z ogromno večino. Od 53 navzočih bilo je le 5 proti programu!!! Upamo, da se kmalu oglasi kakov zaveden učitelj, ki jasno in odločno odgovori vsem laži-modrostim gosp. Hórvateka, kakor zahteva to čast slovenskega boljše mislečega učiteljstva. Več luči je treba, potem bode skromno število 5 gotovo kmalu narastlo.

Iz Ljutomera. (Volitve v okrajni odbor.) Ko je lesica videla, da visi zanjo grozdje previsoko, rekla je, da ji je prekislo. Nekako tako se je godilo našim «Nemcem» pri volitvi v okrajni odbor dne 31. avgusta t. l. Njihovo število naraslo je letos vsled pomnožitve glasov v veliki obrti na usodepolno število 13. Zato so si delali lepo upanje in napravili kaj bistrumen načrt. Sam župan ljutomerski poskusil je pregovoriti nekatere zastopnike, naj bi glasovali z njimi. Ali mož, do katerega se je s tem izdajalskim predlogom obrnil, se mu je tako pomenljivo nasmejal, da jo je župan kar odkuril. Pri volitvi stopil je na nemško stran tudi žid Rabenštajn, kateremu so nekaj Slovenci pripomogli do avstrijske državljanske pravice. Toda natančno pojasnilo njegovih še nerešenih kazenskih zadev in njegove volilne pravice je povzročilo, da so žid in njegovi prijatelji hrabro pobegnoli iz volišča. Židovi so pač povsod jednaki. Potem pa so bili voljeni za načelnika g. Kukovec Ivan, za namestnika g. Seršen Franc, v odbor pa gg. Heric Ant., Misja Anton, Mursa Josip, dr. Rosina Franc in Slavič Matjaž. Volitev se je vršila složno in v lepem redu. Naši Nemci pa naj še malo počakajo. Mislimo, da pojde še marsikateri od njih poprej v «Gaberjé» z nosom zemlje podpirat, kakor pa bode doživel, da bi se jim naši zavedni murski poljanci pri volitvah na lim vsedali. Takšni kalini naši kmetje niso, kakor misli kakov ljutomerski župan.

Naši slovenski okolici pa bodi to nauk, da morajo biti vedno pozorni proti ljutomerskim «Nemcem» in da ti ne bojo dali prej miru, dokler ne postanejo naši kmetje toliko pametni, da jim ne bodo več denarja nosili. Kedar bodo enkrat od Slovencev samo slovenski trgovci, obrtniki in krčmarji hasek imeli, potem bode tudi ljutomerskim Nemčurjem za zmiraj odzvonilo. Da pa bode enkrat in morebiti v kratkem do tega tudi v trgu prišlo, to je gotovo.

Mariborski okraj. — Uradovanje pri občinskih uradih na Spodnjem Štajarskem se še mnogo kje izvršuje v nemškem jeziku; posebno pa v mariborskem okraju. V tem okraju je le nekaj občin v okoliceh Laporje, Makole in Poljčane, ki slovensko uradujejo in izmed tistih so pa samo občine Laporje, Hošnica in Poljčane, katere so si priborile, da se jim tudi od c. kr. uradov v slovenskem jeziku dopisuje. Ravno tako, kakor omenjenim trem občinam, bi se pa tudi drugim občinam od c. kr. uradov v slovenskem jeziku dopisovalo, samo da bi občine to zahtevale. Seveda silili ne bodo c. kr. uradi s slovenskim uradovanjem, isto je treba zahtevati.

Da se pa to doseže, je treba samo občinski odbor sklicati, kjer se sklene, da je uradni jezik pri občini slovenski. Oziraje se s klicem na ta sklep se potem c. kr. uradom — okrajnemu glavarstvu, okrajni sodnji in davkarji — naznani, da je uradni jezik pri občini slovenski in da se blagovoli za naprej občini v slovenskem jeziku dopisovati, ker se nemška dopisava ne bo več reševala. Videli bode, da se vam bode slovensko dopisovalo. Ako bi pa kateri urad tega ne hotel storiti, se ukaz ali dopis, sklicevajoč se na naznanilo o slovenskem uradovanju, vrne nazaj.

Na noge torej narodne občine, pokažite, da ljubite vaš jezik in vašo domovino in da ste vi gospodi na svojih tleh ne pa Nemec; ne bojte se zamere pri c. kr. uradnikih, kajti oni itak ne morejo nič nepostavnega od vas zahtevati. Kar pa po postavi morate storiti,

vam sedaj tudi v nemščini ne prizanesajo. Zato se občine Smolince, Žablek, Verhole, Pretreš, Brezje, Studenice, Hrastovec, Modraže, Makole, Sv. Ana, Pečke, Dešno, Stopno, Štatenberg, Stanovsko, Lušečka vas, Spodna-Polskava, Slatina, kakor sploh vse narodne občine pozivljajo, da spremenijo svoje poslovanje, kajti le na ta način si bomo Slovenci na Spodnjem Štajarskem priborili ugled. Znan pregovor pravi: Spoštuj samega sebe, potem te bodo tudi drugi spoštovali.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) bodo v torek v stolnici imeli mašo zadušnico za pokojno cesarico Elizabeto.

(Imenovanje.) G. Karl Kirchlechner, gimn. profesor v Mariboru je imenovan glavnim učiteljem na ženskem učiteljskišču v Inostu.

(Gimnazija v Mariboru.) Na gimnaziji v Mariboru se začne bodoče šolsko leto s slovesno mašo dne 18. sept. Učenci, kateri žele na novo vstopiti v prvi razred, oglašiti se morajo spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov dne 16. sept. dopoldne ob 9. uri pri ravnateljstvu s krstnim listom in obiskovalnim spričevalom ter izrecno izjaviti, da žele biti vsprejeti v slovenski oddelek prvega razreda. Vsprejemne skušnje so istega dne ob 2. popoldne.

(Zaupni shod) vseh onih mož, ki delujejo in se zanimajo za socialno vprašanje, posebno za združeno življenje na Spod. Štajarju, se vrši dne 14. sept. v Mariboru v dvorani «Hotel Wien.» Začetek ob 10. predpoldne. Pridite v obilnem številu, ker se bo posvetovalo in sklepalo o jako važnih rečeh.

(Današnji številki) je pridjana priloga in zaznamek dobitkov efektne loterije v Št. Magdaleni v Mariboru.

(Razlaga novega Velikega katekizma) spisal in založil dr. Ivan Križanič, se je začela razpošiljati. Dobi se pri pisatelju in v tiskarni svet. Cirila v Mariboru. Štane 3 krone, po pošti 10 kr. več.

(Duhovniške vesti.) Č. g. Anton Ribar, župnik v Št. Vidu pri Planini je imenovan kn. šk. duh svetovalcem. Prestavljeni so: čč. gg. M. Eferl iz Št. Ruperta nad Laškim v Rečico, M. Roškar iz Hoč v Leskovec, L. Schlamberger iz Sv. Štefana pri Žusmu v Hoče, Melhijor Zorko iz Rečice v Št. Rupert nad Laškim. Na novo nastavljeni so čč. gg. novomašniki: A. Kramaršič v Št. Kungoto na Pohorju, F. Lovrenko v Muto nad Marnbergom, Karl Malajner v Marijo Snežno in A. Musi v Luče.

(Mariborski okrajni glavar) g. Kanovski gre s čudovito prijaznostjo agitatorjem za nemško šolo v Št. Ilju pri Mariboru na roko. Ako hoče gospod glavar posnemati g. Zoffa, posvetilo bo njegovemu delovanju slovensko časopisje največjo pozornost.

(Cerkvene zadeve.) Tridnevnicu bodo obhajali v dneh od 10.—14. sept. v Pamečah pod vodstvom veleč. gg. lazaristov Javšovec in Jevšenak iz Maribora. — V Št. Lenartu pri Ormožu je bil od 24. do 31. avgusta sv. misijon. Vodili so ga z velikim vspehom oo. lazaristi iz Celja.

(Cerkveno petje.) Cecilijansko društvo v Mariboru je izdalo lepo opravljen sešitek «Responzoriji pri sv. maši in drugih navadnih cerkvenih opravilih». Cena sešitku 20 kr. s poštno vred.

(Smrtna kosa.) V soboto dne 2. sept. je umrl častiti gospod Alojzij Bratuša, beneficijat, katehet na dekliški šoli in ud mestnega šolskega sveta v Ptuj po kratki, mučni bolezn, v 48. letu svoje starosti. Truplo blagega rajnega se je pokopalo v ponedeljek dne

4. septembra v spremstvu mnogoštevilne duhovščine in vernega ljudstva. N. v m. p.!

(Planinska koč) na Boču se dne 17. septembra slovesno otvori. Ta dan bo ob 3 in pol uri popoldne velikanska ljudska veselica s petjem, godbo, plesom, šaljivo pošto, na vrtu in notranjih prostorih gostilne gsp. J. Koropca v Studenicah. V ponedeljek dne 18. t. m. zgodaj v jutro odhod iz Studenic na Boč h koč. — Na veselo svidenje v senčnatih Studenicah!

(Čudež v Lurdu.) Kakor smo že naznanili, so naredili letos Avstrijci skupno romanje v Lurd. Med njimi sta tudi dva Slovenca. Avstrijski romarji so bili pričé čudežnega ozdravljenja, ki se je dogodilo na jednom njihovih soromarjev. Slovak Ján Varga, ki je imel že pet let trdo levo nogo, je predzadnje nedeljo po kopelji ozdravel. Noga je hipoma zopet oživela. Berglje, s katerimi je prišel v Lurd, je položil v otlino. Tako nam piše slovenski romar č. g. Škorjanc, župnik v Št. Florijanu pod Bočem.

(Začetek šolskega leta) na c. kr. slovensko-nemških gimnazijskih razredih v Celju. Kakor naznanja letno poročilo celjske gimnazije, bodejo se učenci, kateri hočejo vstopiti v 1. razred vpisovali 16. septembra od 9—12 ure predpoldne v ravnateljevi pisarni v šolski ulici (Schulgasse) šte. 21 pri tleh. Učence morajo spremljati stariši ali njihovi namestniki in pri oglasitvi vplačati gl. 3-10. Treba je tudi prinesiti krstni list in šolsko spričevalo. Popoldne ob 2 se vrši izpit. — Oni učenci, ki menijo vstopiti v 2, 3 ali 4 razred, se naj oglašé dne 17. septembra ob osmih zjutraj. Stariši iz celjskega okraja, dajte svoje nadarjene dečke vpisati v slovenske razrede!

(V zavodu) šolskih sester v Mariboru začelo se bo šolsko leto 1899/1900 dne 19. sept. s slovesno sv. mašo. Gojenke, ki na novo vstopijo in učenke vadnice vpisovale se bodo dne 13. in 14. septembra. Vsprejemne in ponavljalne skušnje se začnejo dne 15. sept.

(Najnovejši slovenski pesnik) A. Muršič, ki je izdal ponesrečeno pesen v poduk «zapelanim» Slovincem, je vendar pravo ime in se ne skriva za tem imenom znani J. Visenjak, kakor smo zadnjikrat menili. To je že res, da se je pesen zložila na željo Visenjakovu in tiskala na stroške ptujskih nemških trgovcev, a zložil je ni Visenjak sam, kajti tudi za pesništvo nima nobenih zmožnosti. A. (lojzij) Muršič je pravo ime, nositelj imena je krojač, ki stanuje tam nekje blizu Dornave in ktereга ljudje zovejo po domače «Marček». Mi smo tako nesrečni, da še imamo tudi druge duševne proizvode Muršičeve v rokah.

(Za podržavljenje celjske policije.) Občina Petrovče v Savinjski dolini je sklenila v svoji seji dne 3. t. m. odposlati prošnjo na vis. vlado za uvedenje državne policije v Celju. Občine slovenske, spominjajte se zadnjih krvavih izgredov celjskega pobalinstva in storite tudi Vi svojo dolžnost!

(Bodimo odločni!) Z Murskega polja nam pišejo: Naši občinski predstojniki se vse premalo narodni v uradovanju. Zakaj se klanjate nemščini? Zakaj sprejemate nemška uradna pisma? Vsako vam vročeno nemško uradno listino pošljite nemudoma nazaj in zahtevajte slovensko. Ni potrebno, da bi vam padlo sree v hlače, ako slišite kako surovo. Zavrnite vsakoga prav pošteno nazaj, rekoč: «Ljudstvo ni zaradi uradnikov, ampak uradniki so radi ljudstva. Ako ne znaš jezika slovenskega, priuči se mu, drugače pa nisi vreden, da ješ kruh iz slovenskih rok!» Ravnajte po svojem prepričanju in ne zoper! Tako bode, tudi najlepše posnemali svoja slovanska blagovestnika sv. Cirila in Metoda, katera sta tudi radi ljudstva prišla v staro Panonijo! Bodimo radikalni!

(Zaveza slovenskih) učiteljskih društev ima letos dne 10. in 11. kimovca zborovanje v Gorici. Na tem zborovanju se bo tudi

končno odločilo, ali odpotuje učiteljski list «Popotnik» v Ljubljano ali ne.

(Zaročila) sta se gg. učitelja pri Novi cerkvi v Halozah, Peter Kavčič z gdč. M. Kopičevu in Ivan Glinšek z gdč. Lj. Lilekovo.

(Nove postave) s pomočjo § 14 so izšle te dni. Prejemščine, zlasti pri oddaji kmetij, se pa po novi postavi znatno znižajo. Ta postava bo na korist kmetom.

(Velik požar) imeli so v Zlatoličah fare Sv. Janža na Dravskem polju dne 23. avgusta. Pogorela so štirim gospodarjem J. Golob, Matiju Papež, Francu Čelan in And. Zupanič vsa gospodarska poslopja z vsemi pridelki in zadnjemu tudi stanovanje. Zavarovani so bili vsi posestniki. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Požarna bramba iz Svetega Janža je prihitela na pomoč in zabranila, da se ni ogenj še dalje razširil, kajti bila je vsa vas v veliki nevarnosti.

(Vzgojišče za deklice) (internat) č. šolskih sester v «Narodni šoli» družbe svet. Cirila in Metoda v Št. Rupertu pri Velikovu se priporoča p. n. slovenskim starišem. — V hiši je trirazredna ljudska šola; v njej se posebno goje ženska ročna dela. Šolsko leto se začne dne 16. vinotoka t. l. Oglasila naj se blagovolijo vpslati do konca meseca kimovca č. šolskim sestram v Št. Rupertu pri Velikovu.

(Od Sv. Martina pod Vurbergom) se nam piše, da imajo osem gostilnic, izmed katerih nosijo komaj tri slovenske napise. Od kakšnega društva in poučnih shodov tudi nič ne znajo! Može združite se ter pokažite, da ste zavedni slovenski narod. Le urno na delo! Vaša bo čast!

(Iz Brezna) nam pišejo: Neka gospa je šla skozi Brezno, kjer je nekaj nemškutarskih matadorjev in nekaj klečepalcev v slovenski koži, mimo nekega šolarčka, ki je ravno koze pasel. Fantič jo pozdravi z «guten Tog,» brezdvomno po naročilu v šoli, ker drugače bi si fantiček kaj takega ne mogel domisliti. Gospa ga nagovori, kajti bila je prepričana, da mora Nemece bit, z: «Weidest du Ziegen?» Šolarček jej odgovori: «Kaze posem.»

(Iz Celja.) Piše se nam: Pri večerajšnji (5. t. m.) pozno v noč trajajoči porotni obravnavi nahajal se je na zatožni klopi zobotehnik Herman Peters, bivši asistent dr. Riebla zdravnika v Celji, katerega je slednji obdolžil hudodelstva, goljufije in tatvine. Dr. Riebl je namreč trdil, da mu je Peters za časa službovanja pri njem polagoma izmaknil za 4000 gld. zlata, namenjenega za narejevanje umetnega zobovja, in to zlato nadomestil z drugimi manj vrednimi kovinami. Razzodba, ki se je razglasila, malo pred polnočjo, izpadla je za Hermana Petersa ugodno, kajti bil je z njo gledé krivde in kazni soglasno oproščen.

(Iz Savinjske doline) se nam je doposlala naslednja opazka: Med slovenskim ljudstvom je vedno večja nevolja zaradi zanemarjanja Spodnjega Štajarja od strani nemške deželne vlade in nemškega deželnega odbora. Naše geslo je: «Proč od Gradca!» Tudi naši poslanci so se oklenili tega gesla ter ga tudi proglašajo na shodih. Toda vprašamo javnost, kak resen korak so že storili naši poslanci v tem oziru? Ali imajo sploh jasen program, kako hočejo delovati za uresničenje te nujne slovenske zahteve? Prosimo odgovora!

(Na shod v Vitanju!) Prihodnjo nedeljo 10. septembra t. l. se bo vršil pri Slapniku poleg Vitanja volilni shod, na katerem bo govoril poslanec g. J. Žičkar. O potrebi izobraževanja govori g. dr. Jankovič, o kršč. socializmu mojster g. Skaza, o kmetijskih zadrugah g. Ivan Kač. Nastopiti utegnejo še drugi govorniki. Nato bo svirala godba novocerkovska, pele se bodo sledeče pesmi: «Pogovor z domom» — «Po zimi iz šole» — «Ah ni li zemljica krasna?» itd. Za izvrstno postrežbo je preskrbljeno! Na svidenje!

(Nemška nesramnost.) Po Savinjski dolini je hodila zadnje dni neka ženska z Dunaja, katera je pobirala doneske za «nemški

katoliški šulferajn.» In ta ženska, ki berači med Slovenci, je v eni tukajšnji narodni hiši izjavila nasproti gospodarju, da so vseh izgredov v Celji bili krivi Slovenci, ker so Nemce izzivali. Ali se more najti večja nesramnost, kot je ta. Berači med nami, naš denar nabira in nadleguje ubogo ljudstvo, a v srečo je naša najsrdečša sovražnica. Proč z Nemci, proč s takimi grozovitimi sovražniki! Slovenci podpirajmo Slovence!

(Iz Sevnice.) Dne 3. septembra je prišel na povabilo vrlega g. župana M. Starkelna v naš trg potovalni učitelj gosp. Bele ter predaval v prostorih g. Simoniča prav zanimivo o vinarstvu, kletarstvu in sadjarstvu. Posebno smo bili poslušalci veseli, ko nam je gosp. učitelj podal razne nasvete v pomoč zoper plesnobo, zavijača, cvetodera itd. Kakó zelo da nam je ustregel g. učitelj s svojim predavanjem, pokazali smo s tem, da smo skoraj vsi navzoči pristopili k novo osnovani kmetijski podružnici z željo, da bi nas gosp. učitelj prav kmalu zopet obiskal. Za predsednika nove kmetijske podružnice je bil izvoljen enoglasno nam kmetom jako priljubljen in za nas jako delaven in ravno radi tega od znanih nemških kričačev, ki za naše kmetske koristi še z mezincem niso mignili, vedno napadan gospod nadučitelj Mešiček. Podpredsednik je posestnik Zalokar, tajnik gostilničar Simonič in blagajnik trgovec Smole.

(Delavsko gibanje.) Shod delavskega društva v Marenbergu pretečeno nedeljo se je obnesel sijajno. Natančneje bomo poročali v prihodnjem listu. — Delavsko društvo v Mariboru ima v nedeljo mesečno zborovanje z dvema govoroma.

(V Spodnji Polskavi) so izpale občinske volitve za katoliško-narodno stranko skrajno neugodno. Izvoljeni so sami Posilnenci in socialisti. Prihodnjic osvetlimo podrobneje odtotne razmere.

(Prvak) zveze slovenskih kolesarjev se bo imenoval do drugega poletja g. Grassi iz Ljubljane, kateri je pri dirki iz Reke v Ljubljano prevozil 127 km. dolgo pot v 4 urah in 48 minut.

(Sv. Tomaž blizu Ormoža.) Jedva smo učitelji ormoškega okraja nekóiko preboleli izgubo mladega našega tovariša gosp. Eberla pri Veliki nedelji, že je neizprosna morilka, pogubonosna smrt, tirjala izmed nas drugo žrtev. Dne 20. m. m. iztrgala nam je nenadoma tovariša g. Alojzija Krenerja, učitelja pri Sv. Tomažu. Pokojnik nas je zapustil v najboljših letih, še-le 35 let star. Bil je vesten učitelj, priljubljen svojim učencem, spoštovan od vseh Tomaževčanov, vzgleden tovariš in prijatelj. Pričala je to obilica gg. tovarišev in gg. tovarišic iz ormoškega, ljutomerskega in ptujskega okraja, kakor vrlih Tomaževčanov pri njegovem pogrebu in nebroj solz, ki so se tužno lesketale v očesih ob odprtem grobu tovariševem ter mu molče želele: «Spavaj po trudapolnem delu prav sladko, dragi Alojzij!»

(V Srbiji) je umrl odličen državnik Jovan Ristič, ki je bil tudi sovladar za časa mladoletja sedajnega kralja. — Sodne obravnave proti napadovalcu Knezeviču in nedolžnim somišljenikom se bodo začele že v petek.

(Kuga) vlada na Portugalskem v mestu Oporto in na Ruskem v mestu Astrahan. Ta huda morilka je torej že v Evropi, a glede na previdne zdravstvene odredbe je upati, da se ne razširi po Evropi.

(Naš cesar) je bil pri vojaških vajah na Češkem. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo ljubljene vladarja. Kmalu pride čas, da tudi koroško ljudstvo sprejme milega vladarja v svojo sredino.

Društvene zadeve.

(Slovenskim krščansko-socialnim društvom!) O Božiču bode «Slov. krščansko-socialna zveza» imela svoj organizacijski shod, katerega je ob vseslovenski delavski slavnosti preprečilo deževje. Na tem shodu

bodemo ustvarili organizacijo vseh naših nepolitičnih društev, ter bodemo ustanovili tudi strokovno organizacijo slovenskih krščanskih socialcev. Prav pa bi bilo, da vsa naša društva že prej pristopijo k «Zvezi.» Odbor «Zveze» torej poziva vsa krščansko-socialna društva k pristopu ter prosi, da mu društva svoj odlok naznanijo vsaj tekom jednega meseca. Ako bi kako društvo pomotoma še ne prejelo «Zvezinih» pravil, naj se oglasi, da se mu takoj dološljejo. Z Bogom za krščansko ljudstvo! Odbor «Slovenske krščansko-socialne zveze» v Ljubljani.

(Mili darovi) za družbo vednega čiščenja; Sv. Peter pri Radgoni 50 gld., Črešnjevcevec 18 gld., sv. Lenart nad Laškem 2 gld., Konjice 59 gld. 20 kr., Kebejl 2 gld., Ljutomer 15 gld. 90 kr., sv. Anton v Slov. gor. 10 gld., Veržeje 2 gld., Solčava 5 gld., Ljubno 12 gld. 20 kr., Podčetrtek 3 gld. 7 kr., Sv. Jurij na Ščavnici 16 gld. 87 kr., Cirkovci 14 gld. 70 kr., Slivnica pri Mariboru, volilo Andreja Gojčiča 50 gld., od društvenikov 24 gld. 50 kr., Sv. Lovrenc v Slov. gor. 10 gld., Celje 70 gld., Rečica 16 gld. 50 kr., cerkev sv. Alojzija v Mariboru 14 gld. 62 kr.

(Kmetijske zadruge) za prodajanje žita na Wirtemberskem. V wirtemberskem deželnem zboru je notranji minister poročal o takih zadrugah. Kjer so srednji in mali kmetje, so take zadruge silno koristne proti prekupovanju žita in zboljšujejo tudi kakovost žita. Priporočal je kmetom, da si naj ustanovljajo skupna društva, ki tudi kupujejo gospodarske potrebščine (kmetijske zadruge). Vlada bo kmetijsko organizacijo podpirala.

(Bralno društvo v Sromljah) priredi v nedeljo dne 17. kimovca svojo ustanovno slavnost. Začetek ob 3. uri popoldan. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Kmetijsko bralno društvo) v Krčevini pri Ptujih ima svoj občni zbor združen s podučnim shodom v nedeljo dne 10. sept. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Gregorčca s sledečim vspešnim: 1. Poročila tajnika, blagajnika in knjižničarja ter volitev novega odbora. 2. Trpljenje Slovencev za časa turških bojev, govori F. G. 3. O umni sadjereji podučuje g. prof. Martin Cilenšek. Vmes deklamaciji in petje. Udje in prijatelji društva in vsi, ki ste vneti za napredek našega kmečkega ljudstva, pridite ta dan ob blizu in daleč v velikim številu na ta zanimivi shod. Kmetje, pokažite ta dan s svojo udeležbo, da hrepenite po pravi izobrazbi in napredku!

(Iz Ljutomera.) Četudi pravijo «v tretje gre rado,» vendar se bode dvakrat že preložena veselica «Bralnega društva na Cvenu» vršila na vsak način v nedeljo 10. septemb. pri g. Vaupotiču v Ljutomeru. Vspešnim in zbor pomnožen. Stariši ne ostanite za uzornimi dijaki, ter pridite v obilnem številu, da Vam ob slovesu dadó dokaz njihove vztrajnosti. Začetek po večernicah ob 3. uri.

(Kat. polit. društvo v Kozjem) priredi v nedeljo 10. sept. obletni shod v prostorih gostilničarja Gučeka z zanimivim vspešnim. Uljudno vabi odbor.

(Za dijaško kuhinjo in šolo na Muti) darovali so č. gg., ki so delali koncem avgusta župnijski izpit, 100 K, vsak po 10 K.

(V Marenberg!) Dne 17. septembra popoldne ob 3. je zborovanje Ciril-Metodovega društva na «Stari pošti» v Marenbergu. Spored še prinesemo! Slovenci dravske doline, pohitite v Marenberg, v to važno našo postojanko.

(Kat. slov. politično in gospodarsko društvo) s sedežem v Jarenini priredi v kratkem več političnih shodov in sicer dne 24. sept. v Jarenini, dne 1. oktobra pri Sv. Jakobu v Slov. gor., dne 15. oktobra pri Sv. Marjeti ob Pesnici in dne 22. okt. pri Št. Ilju v Slov. gor. Na vseh teh shodih se bo poglobitno govorilo o zadrugah, da se tem prej ustanovijo tudi pri nas in pomagajo tudi obmejnim slovenskim kmetom na noge. Kmetje, za vaš blagor se gre, skrbite torej, da ga ne bo med vami, ki bi ne prišel na shod. Pomagajmo si sami in Bog nam bode pomagal!

(Za kmetijske zadruge) je dovolil naš deželni zbor 2000 gld. podpore. Slovenske zadruge, prosite za podporo, sicer jih razdelijo zopet samo med Nemce. Naslov je: «Slavni deželni odbor v Gradcu». Prošnja se piše izključno v slovenskem jeziku.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Bralno društvo priredi dne 10. sept. veselico v gostilni gsp. L. Šijanca pri Sv. Duhu na Stari gori s sledečim sporedom: Pozdrav, tamburanje, petje in gledališka igra. Veselica se vrši o vsakem vremenu. Vstop prost. Začetek ob 4 in pol popoldne. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Za šolo na Muti) so nabrali na primiciji č. g. Lorenčiča 54 K., č. g. Somrek na shodu podruž. sv. Cirila in Metoda v Lehu 25 K., č. g. Mandeliček na Remšniku 5 K in č. g. J. Cerjak 18 K, katere so darovali č. g. M. Jurkovič 10 K, neko omizje povodom otvoritve čitalnice v Konjicah 5 K in neimenovan 3 K.

(Vsem hmeljarjem.) Kakor znano, vršila se bode v tekočem letu v Pragi predrazstava svetovne razstave v Parizu 1900 in sicer le za hmelj in ječmen. — Po izvestju izvrševalnega odbora za svetovno razstavo, bo se iz vsacega avstrijskega hmeljskega okolišča pripustila le ena originalna bala (blizu 100 kg.) k razstavi. Podpisano društveno vodstvo pa je dobilo od posebnega odbora za predrazstavo dovoljenje, da sme Južnoštajarsko tamkaj razstaviti dve originalni bali in sicer po eno od goldinga in od poznega hmelja. — Da se ugled našega hmelja še poveča in bolj razširi, skrbelo bode hmeljarsko društvo, da se bode v teh balah razstavil najboljši hmelj. V to svrhu je podpisano društveno vodstvo sklenilo, vse hmeljarje, kateri pridelujejo fini, za razstavo ugodni hmelj, povabiti, da naj vpošljejo prej ko mogoče uzorce, ktere bode društveno vodstvo pregledalo in določilo za razstavo najugodnejše. Hmeljarsko društvo bode potem od dotičnih hmeljarjev kupilo po eno balo (blizu 100 kg.) hmelja in sicer za ceno, ktera bode navadno tržno ceno presejala za 20 do 30 gld. — Ob enem se pa tudi obvestijo oni hmeljarji, kateri se bodo razstavile z uzorci vdeležili, da naj iste pošljejo najkasneje do 20. septembra t. l. podpisanemu vodstvu. Posebne vrečice za uzorce (blizu 5 kg.) bodo se pravočasno poslale dotičnim hmeljarjem. Potrebne napise preskrbelo bode tudi društveno vodstvo. — Žalec, dne 27. avgusta 1899. Vodstvo hmeljarskega društva.

Gospodarske stvari.

Živinske zavarovalnice.

(Konec.)

Ustanovile so se na mnogih krajih, osobito na Moravskem, Tirolskem in Nižjeavstrijskem krajevne živinske zavarovalnice, ki se raztezajo na posamezne ali več malih občin. V dokaz, da i krajevne zavarovalnice lahko plodonosno delujejo, naj navedem le dejstvo, da se je na Nižjeavstrijskem v teku jednega, to je prvega leta (od 1. julija lanskega do 1. julija letošnjega leta) od 1609 nižjeavstrijskih občin združilo 605 v krajevne zveze za zavarovanje goveje živine. Teh 605 krajevnih zvez je spojeno v deželno zavarovalnico za govejo živino, ki šteje nad 26.000 članov z nad 85.000 zavarovanega goveda v vrednosti 20 milijonov kron. Za padlo živinče je nižjeavstrijska zavarovalnica izplačevala preteklo leto 88 odstotkov zavarovalne vrednosti, odštevši komisijske stroške. Najlepše izpričevalo, da odgovarjajo te zavarovalnice resnični potrebi, je ogromna dasi prostovoljna udeležba že v prvem letu.

Še bolje kakor prostovoljno zavarovanje bi delovalo obvezno zavarovanje, ako bi se isto raztezalo po celi državi ali vsaj celi deželi: kužnih boleznih ne bi ljudstvo zakrivalo, v svesti si, da prejme gotovo odškodnino; mesogledstvo bi se vestno vršilo, ker bi dobil

lastnik v vsakem slučaju za manj vredno, zdravju škodljivo ali gnjusno meso dostojno povračilo. Pridobil bi tudi nek drugi stan, za katerega nimamo Slovenci poštenega imena in čegar torišče kužne bolezni najbolj raznaša. Zavarovanje bi ščitilo živinorejo pred vsemi slučajnostmi in nezgodami, in ta bi prinašala vsled tega več gotovega dobička; to bi zopet izboljševalo domača plemena in povzdignilo ceno živini. Velike koristi bi bilo zavarovanje tudi za izvoz naše živine, ker bi izvažali le dokazano zdravo žival in zanesljivo meso.

V štajarskem deželnem zboru se je naročilo v letošnjem zasedanju deželnemu odboru, naj pouči, kako bi se osnovale okrajne zavarovalnice za govejo živino in naj sestavi pravila za take zavarovalnice na podlagi vzajemnosti. Te okrajne zavarovalnice bi se potem združile v deželno zvezo, jednako kakor se je zgodilo s krajevnimi na Nižjeavstrijskem. Zavarovalna premija bi znašala na leto 1%, k večjemu 1.2%, zavarovalne vrednosti, torej jako malo, ako se pomisli, da je vzajemna zavarovalnica na Dunaju zahtevala za govejo živino 3—5% in za konje 5—7% letne premije.

Povprečno gospodarji mož 30 let; s približno 30 leti podeduje ali prevzame gospodarstvo in s primeroma 60 leti vóli, preda posestvo svojim naslednikom.

Vzemimo reveža, ki si redi samo eno kravico, vredno 60 gld., v teku 30 gospodarskih let bi plačal, ako določimo zavarovalno premijo tudi na 1½%, 27 gld. zavarovalnine. Vprašamo zdaj, ali ne bode posestnik te krave v teku 30 let imel škode za 27 gld. v slučaju, da mu pogine ali da jo mora zaklati, hoteč rešiti vsaj kožo in meso? Pač rad bode plačeval na leto 60—90 krajcarjev zavarovalne premije, ako si je svest, da je zavarovan proti vsaki nezgodi, ki bi zadela njegovo kravico.

Vzemimo boljšega posestnika, ki ima dvoje konj in 8 goved; za konja, vredna povprečno po 150 gld., bi plačal na leto 2% zavarovalne premije, torej za oba 6 gld. na leto; za goveda po 1½%, torej, ako računamo povprečno vrednost teh 8 goved po 60 gld., 7 gld. 20 kr. na leto; za 2 konja in 8 goved skupaj k večjemu 13 gld. 20 kr. V teku 30 let svojega gospodarjenja bi plačal zavarovalnici 396 gld., katera svota bi se utegnila pri dobro urejeni zavarovalnici za tretjino zmanjšati, tako, da bi plačal v 30 letih le 264 gld. Ob ta znesek pa bi gospodar v teku 30 let prav lahko prišel pri 8 govedih in 2 konjih in vsled tega se ne bode protivil nizki letni premiji.

O delovanju zavarovalnic utegnemo izpregovoriti ob prihodnji priliki. Slivnik.

Pesen v poduk „zapelanim“ Slovincem.

Težke misli misli pesnik Muršič.
Z Visenjakom dolgo že se trudi,
Trudi se in v svrhu to deluje,
Da okraj bi ptujski žitorodni
Správil pod oblast gospodov nemških.
Saj gospodi nemški so prijazni,
So prijazni, s kmetom vljudni,
Vladali bi dobro, misli Muršič.
A zaman je trud ves dolgoletni.
Ljudstvo se ne vda gospodom ptujskim.
Težke misli misli pesnik Muršič.
Pošlje Bógosláva po okraju,
Da naj opazuje, bistro gleda,
Kaj bi temu moglo biti krivo,
Da Slovenec ne zaupa Nemcu.
Bogoslav potuje po okraju,
Bistro gleda, vse mi opazuje,
Zapisuje in si zapomnjuje
Kar je videl med slovenskim ljudstvom.
Hudo dere kmeta vsa gospoda ptujska
Bodisi trgovec, bodisi obrtnik,
Bodisi v gostilni, bodisi v pekarni.
Lepo blago ceno mu kupuje,

Slabo blago drago mu prodaja.
Sladki so, če kaj od njih kupuješ,
Kadar pa pomoči prosiš Nemcev,
So ošabni in nad vse prevzetni.
Kmete imenujejo neumne,
Sebe bistre glave, modrijane.
Ljudstvo pa v okolici se vzbuja,
Gléda, kak ga mesto izsesava,
Izsésava, gmotno uničuje.
To ravnanje Nemcev mu preseda,
Nima več zaupanja v Ptujčane.
Nemcev noče več mastiti z žulji,
Saj ima doma trgovce svoje,
Sine bratov, sester, zancev,
Tem pač rajši nosi svoj zaslužek,
Ker so blažji, ker so bratje,
Bratje po slovenski krvi.
Bógosláv se vrne s potovanja
Muršiču natanko vse razklada,
Vse razklada, vse pripoveduje
Kar je gledal po okraju ptujskem ...
Muršicu se čelo zatemnilo.
Ne verjame golču Bogoslava.
Kri mu šine, vdári v glavo,
Jeza se rodi mu v prsah,
In besede govori mi take:
Bogoslave, ti se motiš,
Nemci so mi dobro znani,
Saj občujem mnogo ž njimi
Po gostilnah in po cestah
Niso tako brez vsmiljenja!
Zapeljani so Slovenci
Zato govorijo hudo.
Bogoslav se mu odreže hitro:
Muršič, Muršič, kaj mi praviš?
Ti Slovencev ne poznaš mi!
Ti občuješ samo z Nemci,
Po gostilnah in po cestah.
V Nemce si zaljubljen grozno.
In ljubezen ti je vzela
Vse razmišljanje potrebno.
Ti na Nemcih vse mi hvališ,
Graje nič ne vidiš vredno.
Kako pa poznaš Slovence?
Slabo, le iz nemških glasov.
Kak bi sodil torej trezno?
Tebi Nemci niso škodovali,
Ker jim nimaš ničesa prodati,
Tebe Nemci niso goljufali
Ker je tvoje kupovanje majhno.
Kaj boš torej ti govoril?
Tiho bodi, iglo vzami,
Pridno šivaj, kruh si služi
Nemce pusti, naš postani,
Čut slovenski si ohrani!

Brinov Nace.

Loterijne številke.

Dunaj 2. septmb. 1899: 49, 75, 53, 81, 56
Gradec » » » 11, 20, 7, 23, 69

Fulard-svila 65 kr.

do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novošegnih tkaninah, barvah in obrazcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorcei obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, delojjubnim in stalno naseljenim osebam sé prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste.
Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Slovinci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;
pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,
darujte za šolo v Muti

Dopisnice razglednice (Ansichtskarten)

izdeluje podpisana prav lično, hitro in po ceni.

Kdor želi založiti kako razglednico mora doposlati fotografijo dotičnega kraja.

Za obila naročila se priporoča

Tiskarna sv. Cirila Maribor

Koroška ulica št. 5.

Umetno

stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednik.

Anton Gajser,
lastnik.

Kaiserstr.-The-
atergasse št. 18.
Obstoji že
42 let.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

v Mariboru.

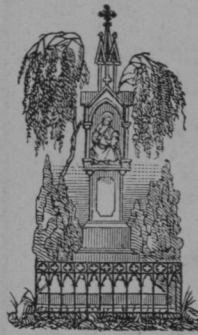
Izdelujejo se umetelni altariji, prižnice, krstni kameni, kipi, mavzoleji, grobišča itd. po lastnih in tujih načrtih. Velika zaloga gotovih nagrobnih kamenov od mramora, granita in sienita.

Priznано nizke cene.

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca
v Mariboru,

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altare, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd.

Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sienita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

30

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 glđ. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Razpis.

Služba tajnika pri občini okolice Šmarje je razpisana. Prosilci morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika, večji dotičnih na občinske stvari zadevajočih postav, kakor tudi popolnoma uredovanja, dobrega in neomadežnega obnašanja i. t. d.

Prošnje obložene s spričevali se imajo predložiti pri podpisane mu županstvu do 30. septembra t. l.

Županstvo okolice Šmarje pri Jelšah,
dne 25. avgusta 1899.

Župan: Drogenik. m. p.

Zaloga in posojilnica glasovirjev Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasovirju

v Mariboru, Gornjih gosposkih ulicah št. 54,

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogo

novih

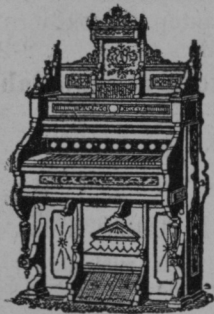
glasovirjev

in

pijanin

(s križnimi strunami,
orehovo polituro, črni in
ameriški orehov les)

kakor tudi

Harmonij

po evropskem in ameriškem seznanem sestavu iz najboljših tovarn po tovarniških cenah.

6-12

Glasovirji „Ehrbar“!

Jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Stari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo.

Posojila po najnižji ceni.

Naznanja

se Vam, da se v novi žganjariji v barvarski ulici 7, v Ptuji,

(v hiši kjer je poprej prodajalnica

Martina Muršeca bila) prodaja naravno domače žganje po zelo nizki ceni. — Posebno se priporoča za delavce droženka, tropinsko in slivovka, katero tam v vsaki meri in po jako nizki ceni dobite. Poskusite in prepričali se bode, da je tam resnično dobro kupiti in da bo vsaki z žganjem zadovoljen. Al. Mir. 5

Naznanilo!

Kmetijska zadruga v Žalcu naznanja vsem onim kmetovalcem, kateri še niso nje udje, da se dobi umetni gnoj kompost in tomaževa žlindra, kakor tudi živinska sol pri:

Anton Kolencu trgovcu v Celju

v «Narodnem domu»,

kamor se naj neudje zadruga obrnejo, bodo dobro, hitro in prav ceno postreženi.

Išče se priden viničar

za ameriški vinograd pri Slov. Bistrici. Dotičnik dobi na razpolago posebno poslopje s primernim zemljiščem s kravo. Vstop 1. novembra. Ponudbe se naj pošljejo pod naslovom: »M. V. v Slov. Bistrici.« tekom jednega tedna.

Služba organista

1-2 in mežnarja

veščega še kakega rokodelstva se zamore pri Sveti Marjeti na Planini s 15. septembrom ali vsaj s 1. oktobrom nastopiti. — Več pove cerkveno predstojništvo.

Na prodaj

je iz zapuščine pok. č. g. župnika M. Jureša lepa, na pol pokrita kočija. Natančneje se izve pri dedičih, posebno pri Alojziju Jureš, kmetu v Borec, Križevci, pri Ljutomeru. 1-2

Slomškove „PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov v šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: «Vaje cerkvene zgovornosti» str. 1—150. — Potem I. del «Pridige ob nedeljah» (50) str. 51—248; II. del «Pridige ob zapovedanih praznikih» (20) str. 251—306; III. del «Pridige ob cerkvenih godovih» (12) str. 309—348; IV. del «Pridige ob godovih svetnikov sploh» (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

„Naša Straža“

Usnjarski mojster z malo gotovino
bi se lahko
naselil

v večjem trgu na slovenskem Štajarskem na zelo ugodnem mestu.

Slovenskemu narodnemu zdravniku se nudi lepa prilika, naseliti se v velikem, bogatem trgu na Spodnjem Štajarskem, kjer bo imel sigurno zelo lepo prihodnost.

V ravno tem kraju se bo prihodnje leto oddajala edina slovenska gostilnica v najem; gostilna je jako dobro obiskana, ker v njo zahajajo vsi narodni krogi iz trga in okolice.

Kdor želi kaj natančneje izvedeti, naj se obrne do „Naše straže“ v Ljubljani.

Kdor še vedno ni ud «Naše straže» naj pristopi; udnina znaša 1 K. na leto, ustanovnina pa 50 K. —

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. **Škropilnice** proti peronospori, pobiljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav.

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi.

Ig. Heller na Dunaju,

II₂ Praterstrasse 49. 12-20

Zastopniki se iščejo. — Ceniki brezplačno.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.

Vožnje karte

in
tovorni listi

v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie, Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali

Julij Popper, Bahnstrasse 8, Innsbruck. 27

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,

trgovec v Celju

v „*Narodnem domu*“

in „*pri kroni*“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Naznanjam, da kupujem tudi letos, kakor vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in koreninice lepo v senci posušene, in jih bom dobro plačal. — Nadalje kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, konoplje, laneno seme. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretino. Kupim tudi suhe gobe, orehe, suhe in sveže hruške, zelod itd., vse po najvišjih cenah. — Častitim gg. duhovnikom naznanjam, da imam vsakovrstne pristno čebelnovoščne sveče v zalogi.

Kupujem vsakovrstno sadje za „prešati“ kakor tudi namizno na cele vagone in tudi manj. Kdor ima kaj pošlji ceno in vzorce.

Z velespoštovanjem 1—

Anton P. Kolenc.

„Pri dobrem pastirji!“

Služba cerkovnika

in organista je razpisana do 15. septembra. Nastop 1. oktobra. Dohodki primerni. 2-2

Cerkv. predstoj. v Laporjah

Autonomna past za množico živalij.

Za podgane gl. 2, za miši gl. 1:20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Past za ščurke (grile) „Eolipse“, polovi v eni noči po 1000 ščurkov ali grilov. Stane gl. 1:20. Povsod najboljši vspehi. Se pošilja proti poštanim povzetjem. 4-12

M. Feith, Dunaj, II., Taborstrasse 11/b.

Vincar

se z novembrom sprejme Pri baron Twicklovem oskrbništvu v Mariboru.

Prosto stanovanje dobi

večji dijak pod zelo ugodnimi pogoji. Več se zve v tiskarni svetega Cirila, Maribor, Koroška ulica 5.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu vsakovrstne podobice, molitvenike, rožne vence, svetinjice, križce.

Velika knjiga z vzorci od navadnih do najfinejših podobice je v tiskarni na vpogled.

Spominki na prvo sv. obhajilo kos od 1 do 10 kr.

Rožne vence vsake velikosti in kakovosti prodajamo na drobno in debelo, rožne vence žalostne Matere Božje in preč. Spočetja itd. — Lepi križci so pa medeni ali niklasti za rožne vence, za kras na steno in posebno za častite duhovnike za sprevidenje bolnikov; križi s stojalcem, svetinjice različnih vrst.

Tiskarna ima v zalogi tiskovine za:

župnijske, občinske in politične urade, odvetnike in notarje, trgovce, hotele in gostilnice, posojilnice in zasebnike.

Naročila na lepake (vsake vrste in velikosti), poročne liste, osmrtnice, spominske liste, vizitke, tabele, knjige, časnike, dalje preskrbi za vsak urad ali zasebnike štampilje (pečate).

Vsako naročilo se izvrši hitro, lično in ceno.